

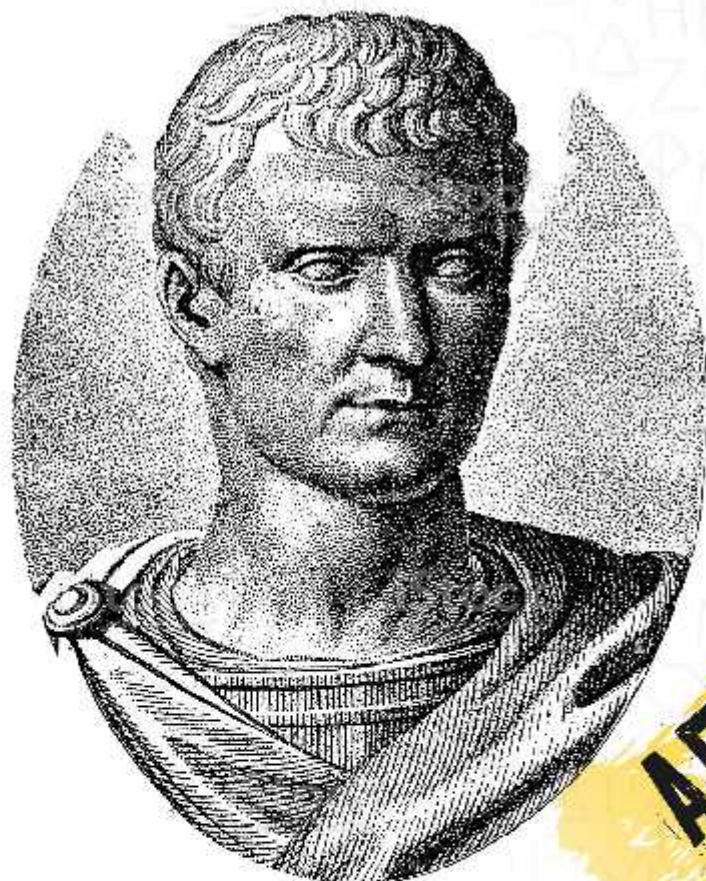
 ΑΡΝΟΣ βιβλία με στόχο!

Λατινικά Τετράδιο Σπουδής

Ομάδα Προσανατολισμού - Ανθρωπιστικών Σπουδών
α τεύχος

Προετοιμασία για Πανελλήνιες - Πανεπιστήμιο

γ' Λυκείου

MARCUS TULLIUS CICERO
106 ΠΧ-43 ΠΧ

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο για Διδασκαλία & Μελέτη

Κείμενο 16 «Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗ ΓΑΛΑΤΙΑ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας:

ΣΩΣΤΟ - Οι επιχειρήσεις του Ιούλιου Καίσαρα στη Γαλατία κράτησαν από το 58 μέχρι το 52 π.Χ.

ΣΩΣΤΟ - Ένας από τους πιο γενναίους αντιπάλους του Ιούλιου Καίσαρα ήταν ο Vercingétorix, ο εθνικός ήρωας των Γαλατών.

ΛΑΘΟΣ - Ο Vercingétorix αντιμετώπισε τα στρατεύματα του Καίσαρα με επιτυχία στην ορεινή πόλη Gergovia, ιδιαίτερη πατρίδα του.

ΛΑΘΟΣ - Μετά τη μάχη της Alesia ολοκληρώθηκε η υποταγή της Γαλατίας, η οποία στο εξής γίνεται ρωμαϊκή επαρχία.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Λ-Σ-Λ-Σ-Λ-Λ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω ουσιαστικά με τη σημασία τους:

pilum, pili	= το ακόντιο
hostis, hostis	= ο εχθρός
res, rei	= το πράγμα
tergum, tergi	= η πλάτη, τα νώτα
equitatus, equitatus	= το ιππικό

2) Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω ρήματα με τη σημασία τους:

mitto, misi, missum, mittere (3)	= στέλνω· εδώ: ρίχνω
gero, gessi, gestum, gerere (3)	= κάνω, διεξάγω
cerno, crevi, cretum, cernere (3)	= διακρίνω
appropinquo, appropinquavi, appropinquatum, appropinquare (1)	= πλησιάζω
verto, verti, versum, vertere (3)	= στρέφω
fugio, fugi, fugitum, fugere (3)	= φεύγω, τρέπομαι σε φυγή
occurro, occurri & occucurri, occursum, occurrere (3) (+ δοτική)	= επιτίθεμαι
fio, factus sum, fieri	= γίνομαι

3) Να σημειώσετε αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

Σ- Σ - Λ (σκοτώνω) - Σ - Σ

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

gladius, gladii / gladi (αρσ. β' κλ.)	= το ξίφος
cohors, cohortis (θηλ. γ' κλ.)	= η κοόρτη
hostis, hostis (αρσ. γ' κλ.)	= ο εχθρός
dux, ducis (αρσ. γ' κλ.)	= ο αρχηγός, ο στρατηγός
fuga, fugae (θηλ. α' κλ.)	= η φυγή
signum, signi (ουδ. β' κλ.)	= το λάβαρο, η σημαία
dies, diei (αρσ. ε' κλ.)	= η ημέρα
legatus, legati (αρσ. β' κλ.)	= ο πρεσβευτής, ο απεσταλμένος
arma, armorum (ουδ. β' κλ.)	= τα όπλα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του:

capio, cepi, captum, capere (3, 15 σε -io)	= πιάνω / αιχμαλωτίζω
interficio, interfeci, interfectum, interficere (3)	= σκοτώνω
discedo, discessi, discessum, discedere (3)	= αποχωρώ / διασκορπίζομαι
mitto, misi, missum, mittere (3)	= στέλνω
iubeo, iussi, iussum, iubere (2)	= διατάζω
trado, tradidi, traditum, tradere (3)	= παραδίδω
produco, produxi, productum, producere (3)	= οδηγώ μπροστά
consido, consedi, consessum, considerare (3)	= παίρνω θέση
dedo, dedidi, deditum, dedere (3)	= παραδίδω
proicio, proieci, proiectum, proiecere (3)	= ρίχνω / καταθέτω

6) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου με τις ομόρριζές τους λέξεις που χρησιμοποιούνται σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες:

Gladiis - γλαδιόλα
equitātus - equestrian
princeps - πρίγκιπας
militaria - μιλιταρισμός
signa - σινιάλο
numerus - number

7) Carpe diem: Να εντάξετε τη φράση σε μια περίοδο λόγου, όπου θα αναδεικνύεται το νόημά της.

Μη στενοχωριέσαι για το τι θα γίνει μετά το σχολείο, carpe diem, εκμεταλλεύσου την ημέρα και απόλαυσέ την, ζήσε μόνο στο παρόν!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γ) Γραμματική

i. ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ γ' συζυγίας

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρωθεί ο κατάλληλος τύπος του παθητικού ενεστώτα των ρημάτων που είναι στην παρένθεση.

mittuntur / cernuntur / occiduntur / comprehendor / interficimini / caperis

2) Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω ρήματα με το πρόσωπο στο οποίο βρίσκονται:

cernor - α' ενικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
occideris - β' ενικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
comprehenditur - γ' ενικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
referuntur - γ' πληθυντικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
interficimur - α' πληθυντικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
mittimini - β' πληθυντικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας
proiciuntur - γ' πληθυντικό οριστ. ενεστώτα, παθητικής φωνής, γ' συζυγίας

3) Να μεταφέρετε το ρήμα στο ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού.

proicitur / interficior / cernuntur / occurritur / refertur / mitteris

ii. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ γ' συζυγίας

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρωθεί ο κατάλληλος τύπος του παθητικού μέλλοντα των ρημάτων που βρίσκονται στην παρένθεση.

mittentur / cernentur / occiditur / comprehendar / interficiemini / capieris

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται:

refereris / referemini

mittar / mitteris / mittetur / mittemur / mittemini / mittentur

fugiam / fugies / fugiet / fugiemus / fugietis / fugiunt (εφ)

cernuntur

fiam / fies / fiet / fiamus / fietis / fient

iii. ΤΟ ΡΗΜΑ fio

1) Να κλίνετε το ρήμα facio στον οριστικό ενεστώτα, παρατατικό και μέλλοντα της παθητικής φωνής.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ: fio / fis / fit / fimus / fitis / fiunt

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ: fiebam / fiebas / fiebat / fiebamus / fiebatis / fiebant

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: fiam / fies / fiet / fiamus / fietis / fient

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Απαντήσεις:

1) Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Caesar narrat fieri magnam caedem.

Milites Seduliem, ducem et principem Lemovīcum occidunt.

Caesar refert signa militaria.

(Milites) capiunt atque interficiunt magnum numerum hostium.

Vercingetorix arma proicit.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις:

Απαντήσεις:

1) magna, vivus, reliqui, postero: Να σχηματίσετε την ίδια πτώση στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς.

magnus-magna-magnum
vivus-viva-vivum
reliqui-reliquae- reliqui
postero- postera- postero

2) Pila, gladiis, equites, caedes, rem, die, cohortes: να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στη γενική, αιτιατική και αφαιρετική του άλλου αριθμού.

pili-pilum-pilo
gladii-gladium-gladio
equitatus-equitatum-equitatu
caedium-caedes- caedibus
rerum- res- rebus
dierum-dies-diebus
cohortis-cohortem-cohorte

3) ipse, nostri: να σχηματίσετε τη γενική ενικού και αιτιατική πληθυντικού και για τα τρία γένη των αντωνυμιών.

- ipsius- ipsorum - ipsius
ipsas - ipsum - ipsa
- nostri-nostrae-nostri
nostros-nostras-nostra

4) Να αντικατασταθεί το ενεργητικό απαρέμφατο με παθητικό και να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές:

Caesar arma tradi iubet.
Caesar principes produci iubet.
Caesar arma mitti iubet.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική και να δηλωθεί το ποιητικό αίτιο.

Tres apri a Plinio capiuntur.
Hostes ab imperatore vincuntur
Cassius terrore concutitur.
Magnus numerus hostium a Romanis capitur.
Arma a nobis proiciuntur.
Legati a vobis mittuntur.

6) Να γίνει γραμματική αναγνώριση στις παρακάτω λέξεις του κειμένου.

nostrī: ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της κτητικής αντων. του α' προσ. για πολλούς κτήτορες noster, nostra, nostrum = ο δικός μας, η δική μας, το δικό μας.

pila: αιτιατική πληθ. του ουσ. pilum, pili (ουδ. β' κλ.) = το ακόντιο.

repente: τροπικό επίρρ. = ξαφνικά. [Προέρχεται από το επίθ. της γ' κλ. repens, repens, repens (γενική: repentis) = απροσδόκητος, αιφνίδιος.]

cernitur: γ' ενικ. οριστικής ενεστώτα παθητ. φων. του ρήμ. cerno, crevi, cretum, cernere (3) = διακρίνω.

cohortes: ονομαστική πληθ. του ουσ. cohors, cohortis (θηλ. γ' κλ.) = η κοόρτη.

terga: αιτιατική πληθ. του ουσ. tergum, tergi (ουδ. β' κλ.) = η πλάτη, τα νώτα.

eis: δοτική πληθ., αρσ. γένους, της οριστικής αντων. is, ea, id = αυτός, αυτή, αυτό.

fuga: αφαιρετική ενικ. του ουσ. fuga, fugae (θηλ. α' κλ.) = η φυγή.

7) Να γίνει συντακτική ανάλυση στις παρακάτω προτάσεις του κειμένου.

- **postquam miserunt pila in hostes.** Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο rem gerunt της εξάρτησής της. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο postquam και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό. / miserunt: ρήμα, nostrī: (ενν.) υποκείμενο, pila: αντικείμενο, in hostes: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο miserunt.
- **Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur.** Κύρια πρόταση / occiditur: ρήμα, Sedulius: υποκείμενο, dux, princeps: παραθέσεις στο Sedulius, Lemovicum: γενική αντικειμενική στα dux, princeps.
- **septuaginta quattuor militaria signa referuntur ad Caesarem.** Κύρια πρόταση / referuntur: ρήμα, signa: υποκείμενο, septuaginta quattuor: επιθετικός προσδιορ.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

στο signa, ad Caesarem: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει κατεύθυνση σε πρόσωπο στο referuntur.

- **dux Arvernorum comprehenditur vivus in fuga.** Κύρια πρόταση /comprehenditur: ρήμα, dux: υποκείμενο, Arvernorum: γενική αντικειμενική στο dux, vivus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο dux μέσω του comprehenditur, in fuga: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο comprehenditur.

8) Να αναγνωριστούν οι παρακάτω λέξεις με βάση τη συντακτική τους θέση στο κείμενο.

- gladiis: αφαιρετική του οργάνου στο rem gerunt.
- in hostes: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο miserunt.
- repente: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο cernitur.
- magna: επιθετικός προσδιορισμός στο caedes.
- Lemonicum: γενική αντικειμενική στα dux, princeps.
- in fuga: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο comprehenditur.
- numerus: υποκείμενο στο ρήμα capitur.
- ex fuga: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο discedunt.
- die: αφαιρετική του χρόνου στο mittuntur.

9) Να αντιστοιχίσετε τους παρακάτω προσδιορισμούς της στήλης Α με το είδος τους στη στήλη Β.

- in hostes - εμπρόθετος προσδιορισμός εχθρικής κατεύθυνσης
- post tergum - εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
- in fuga - εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
- ad Caesarem - εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης προς πρόσωπο
- ex fuga - εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
- in civitates - εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης σε τόπο
- pro castris - εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 17 «ΦΟΒΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας:

ΣΩΣΤΟ- Οι στρατιώτες του Καίσαρα πριν έρθουν σε επαφή με τους Γερμανούς, άκουσαν από Γαλάτες και εμπόρους πολλές τερατολογίες για τη σωματική διάπλαση και τη δύναμη των Γερμανών.

ΛΑΘΟΣ- Η ταραχή και ο τρόμος τους μπροστά στο άγνωστο ήταν τόσος, ώστε πολλοί από τους απόλεμους ευγενείς της Ρώμης που συνόδευαν τον Καίσαρα ζητούσαν με διάφορες προφάσεις 'άδεια' να φύγουν.

ΣΩΣΤΟ- Η ταραχή και ο τρόμος τους μπροστά στο άγνωστο ήταν τόσος, ώστε πολλοί από τους απόλεμους ευγενείς της Ρώμης που συνόδευαν τον Καίσαρα ζητούσαν με διάφορες προφάσεις 'άδεια' να φύγουν.

ΣΩΣΤΟ- Αργότερα οι Γαλάτες αντιμετώπισαν στη μάχη τους Γερμανούς και κατάλαβαν την πλάνη τους.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Σ-Λ-Σ-Λ

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους στη στήλη Β:

timor, timoris	= ο φόβος
exercitus, exercitus	= ο στρατός
vox, vocis	= η φωνή, η διάδοση
Galli, Gallorum	= οι Γαλάτες
mercator, mercatoris	= ο έμπορος
magnitudo, magnitudinis	= το μέγεθος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

Σ-Λ-Σ-Λ-Σ-Σ-Σ

3) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες:

vocibus - vocal (αγγλικά)
incredibili - incredible (αγγλικά)
ingere - figura (ιταλικά)
tabernaculis - ταβερνιάρης
obsignabantur - signature (αγγλικά)
miserabantur - μιζέρια
castris - castle (αγγλικά)
timōre - timorous (αγγλικά)

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

- timor, timoris (αρσ. γ' κλ.) = ο φόβος
- exercitus, exercitus (αρσ. δ' κλ.) = ο στρατός
- vox, vocis (θηλ. γ' κλ.) = η φωνή· εδώ: η διάδοση
- mercator, mercatoris (αρσ. γ' κλ.) = ο έμπορος
- corpus, corporis (ουδ. γ' κλ.) = το σώμα
- virtus, virtutis (θηλ. γ' κλ.) = η αρετή, η ανδρεία
- causa, causae (θηλ. α' κλ.) = η αιτία, ο λόγος
- pudor, pudoris (αρσ. γ' κλ.) = η ντροπή
- vultus, vultus (αρσ. δ' κλ.) = το πρόσωπο
- lacrima, lacrimae (θηλ. α' κλ.) = το δάκρυ
- tabernaculum, tabernaculi (ουδ. β' κλ.) = η σκηνή
- fatum, fati (ουδ. β' κλ.) = η μοίρα
- periculum, periculi (ουδ. β' κλ.) = ο κίνδυνος
- castra, castrorum (ουδ. β' κλ.) = το στρατόπεδο
- res, rei (θηλ. ε' κλ.) = το πράγμα· εδώ: το θέμα

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του:

- occuro, occupavi, occupatum, occupare (1) = καταλαμβάνω
- praedico, praedicavi, praedicatum, praedicare (1) = διακηρύττω
- discedo, discessi, discessum, discedere (3) = αποχωρώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (3) = επιθυμώ
- adduco, adduxi, adductum, adducere (3) = παρασύρω, παρακινώ
- fingo, finxi, fictum, fingere (3) = πλάθω /
(vultum fingere) = προσποιούμαι
- teneo, tenui, tentum, tenere (2) = κρατώ
- abdo, abdidi, abditum, abdere (3) = κρύβω
- miseror, miseratus sum, miserari (1, αποθ.) = λυπάμαι· εδώ: θρηνώ,
- queror, questus sum, queri (3, αποθ.) = παραπονιέμαι

6) casus belli: Να εντάξετε τη φράση σε μια περίοδο λόγου, όπου θα αναδεικνύεται το νόημά της.

Τυχόν επιθετική ενέργεια των στρατευμάτων κατοχής εναντίον της ελεύθερης Κύπρου θεωρείται ως casus belli από την ελληνική πλευρά.

Γ) Γραμματική

ι. Η οριστική του παθητικού παρατατικού

Απαντήσεις:

1) Να κλίνετε τα ρήματα occuro, occurrere, occurrere (1), remaneo, remansi, –, remanere (2), fingo, finxi, fictum, fingere (3) στην οριστική παρατατικού παθητικής φωνής.

- occupabar - occupabaris – occupabatur - occupabamur - occupabamini - occupabantur
- remanebam – remanebas – remanebant – remanebamus – remanebatis - remanebant (παρατατικός ενεργητικής φωνής, δεν έχει παθητική)
- fingebar – fingebaris – fingebatur – fingebamur – fingebamini – fingebantur

2) Να κλίνετε τα ρήματα abdo, abdidi, abditum, abdere (3), nutrio, nutrivit, nutritum, nutrire (4) στην οριστική παρατατικού παθητικής φωνής.

- abdebar – abdebaris – abdebatur – abdebamur – abdebamini – abdebantur
- nutriebar – nutriebaris – nutriebatur – nutriebamur – nutriebamini – nutriebantur

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) Να συμπληρωθούν οι σωστοί παθητικοί τύποι της οριστικής του παρατατικού.

miserabamur / querebaris / habebamini / perturbabatur / comprehendebatur /
referebantur / capiebatur

ii. Η μετοχή του παθητικού παρακειμένου

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστεί η παθητική μετοχή των παρακάτω ρημάτων:

occupatus-a-um / praedicatus-a-um / cupitus-a-um / obsignatus-a-um / habitus-a-um
/ perturbatus-a-um

iii. Το ρήμα do (α' συζυγίας)

Απαντήσεις:

1) Να κλιθεί το ρήμα circumdo-circumdedi-circumdatum-circumdare στην οριστική όλων των χρόνων της ενεργητικής φωνής.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ: circumdo, circumdas, circumdat, circumdamus, circumdatis, circumdant

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ: circumdabam, circumdabas, circumdabat, circumdabamus,
circumdabatis, circumdabant

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: circumdabo, circumdabis, circumdabit, circumdabimus, circumdabitis,
circumdabunt

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ: circumdedi, circumdedisti, circumdedit, circumdedimus,
circumdedistis, circumdederunt

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ: circumdederam, circumdederas, circumdederat, circumdederamus,
circumdederat, circumdederatis, circumdederant

ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: circumdedero, circumdederis, circumdederit,
circumdederimus, circumdederitis, circumdederint

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να κλιθεί το ρήμα *abdo*, *abdi*, *abditum*, *abdere* στην οριστική όλων των χρόνων της ενεργητικής φωνής.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ: *abdo*, *abdis*, *abdit*, *abdimus*, *abditis*, *abdunt*

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ: *abdebam*, *abdebas*, *abdebat*, *abdebamus*, *abdebatis*, *abdebant*

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: *abdam*, *abdes*, *abdet*, *abdemus*, *abdetis*, *abdent*

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ: *abdi*, *abdidisti*, *abdidit*, *abdidimus*, *abdidistis*, *abdiderunt*

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ: *abdideram*, *abdideras*, *abdiderat*, *abdideramus*, *abdideratis*, *abdiderant*

ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: *abdidero*, *abdideris*, *abdiderit*, *abdiderimus*, *abdideritis*, *abdiderint*

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

i. Το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο

ii. Το εσωτερικό αναγκαστικό αίτιο

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρωθούν τα κενά με την αφαιρετική της σωστής λέξης: *ira*, *laetitia* (χαρά), *miser cordia* (οίκτος), *dolor*, *terror*.

ira / *dolore* / *terrore* / *laetitia* / *miser cordia*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις:

Απαντήσεις:

1) Να σχηματίσετε τη δοτική και αφαιρετική πληθυντικού των συνεκφορών:

- magnis timoribus / magnis timoribus
- totis castris / totis castris
- incredibiles virtutibus / incredibiles virtutibus
- familiaribus suis / familiaribus suis
- communibus periculis / communibus periculis

2) rei militaris, ingenti magnitudine, totis castris: να κλίνετε τις συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις του ίδιου αριθμού:

- rei militaris , rei militari, rem militarem, re militari
- ingentis magnitudinis, ingenti magnitudini, ingentem magnitudinem, ingenti magnitudine
- totorum castrorum, totis castris, tota castra, totis castris

3) Να κλίνετε τα ρήματα teneo, tenui, tentum, tenere (2), cupio, cupi(v)i, cupitum, cupere (3) στην οριστική παρατατικού της παθητικής φωνής.

- tenebar, tenebaris, tenebatur, tenebamur, tenebamini, tenebantur
- cupiebar, cupiebaris, cupiebatur, cupiebamur, cupiebamini, cupiebantur

4) Να κλίνετε τα ρήματα adduco, adduxi, adductum, adducere (3), queror, questus sum, queri (3, αποθ.), στην οριστική παρατατικού της παθητικής φωνής.

- adducebar, adducebaris, adducebatur, adducebamur, adducebamini, adducebantur
- querebar, querebaris, querebatur, querebamur, querebamini, querebantur

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) Να κλίνετε το τριτόκλιτο επίθετο *ingens, ingens, ingens* και στα τρία γένη σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

- *ingens, ingentis, ingenti, ingentem, ingens, ingenti / ingentes, ingentium, ingentibus, ingentes, ingentes, ingentibus* (αρσενικό και θηλυκό)
- *ingens, ingentis, ingenti, ingens, ingens, ingenti / ingentia, ingentium, ingentibus, ingentia, ingentia, ingentibus* (ουδέτερο)

6) Να κλίνετε τις συνεκφορές *incredibili virtute* και *commune periculum*.

- *incredibilis virtus- incredibilis virtutis- incredibili virtuti- incredibilem virtutem - incredibilis virtus -incredibili virtute
incredibiles virtutes- incredibilium virtutum -incredibilibus virtutibus-
incredibiles virtutes -incredibiles virtutes- incredibilibus virtutibus*
- *commune periculum-communis periculi-communi periculo-commune periculum- commune periculum-communi periculo
communia pericula-communium periculorum-communibus periculis-
communia pericula- communia pericula- communibus periculis*

7) Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τις κατάλληλες πτώσεις του ουσιαστικού που ζητούνται.

lacrimae / periculis / tabernaculorum / vocem / mercatores / exercitui-u

8) Να αναγνωριστούν γραμματικά οι παρακάτω λέξεις με βάση τη συντακτική τους θέση στο κείμενο:

- *magnitudine*: αφαιρετική ενικ. του ουσ. *magnitudo, magnitudinis* (θηλ. γ' κλ.) = το μέγεθος
- *alia*: αφαιρετική ενικ., θηλ. γένους, της αόριστης αντωνυμίας *alius, alia, aliud* = ο άλλος, η άλλη, το άλλο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- **adducti**: ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της μετοχής παρακειμένου παθητ. φων. του ρήμ. adduco, adduxi, adductum, adducere (3) = παρασύρω, παρακινώ
- **abdit**: ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, της μετοχής παρακειμένου παθητ. φων. του ρήμ. abdo, abdidi, abditum, abdere (3) = κρύβω
- **castris**: αφαιρετική πληθ. του ουσ. castra, castrorum (ουδ. β' κλ.) = το στρατόπεδο. [Στον ενικό αριθμό: castrum, castrum = το φρούριο (ετερόσημο).]
- **timore**: αφαιρετική ενικ. του ουσ. timor, timoris (αρσ. γ' κλ.) = ο φόβος
- **periti**: ονομαστική πληθ., αρσ. γένους, του επιθ. της β' κλ. peritus, -a, -um = έμπειρος

9) Να εντοπίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς της αιτίας που υπάρχουν στο κείμενο:

- **ex vocibus**: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο occupavit
- **de causa**: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο discedere
- **adducti**: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή, με υποκείμενο το **Nonnulli** (συνημμένη), ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο remanebant
- **vocibus**: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο perturbabantur
- **timore**: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο perturbabantur

10) Να γίνει συντακτική ανάλυση στις παρακάτω προτάσεις του κειμένου:

- **“Magnus timor exercitum occupavit ex vocibus Gallorum ac mercatorum”**. Κύρια πρόταση./ occupavit: ρήμα, timor: υποκείμενο, exercitum: αντικείμενο, Magnus: επιθετικός προσδιορισμός στο timor, ex vocibus: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο occupavit, Gallorum, mercatorum: γενικές υποκειμενικές στο vocibus.
- **“Alius alia de causa discedere cupiebat”**. Κύρια πρόταση / cupiebat: ρήμα, Alius: υποκείμενο, discedere: αντικείμενο, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο Alius (ταυτοπροσωπία), de causa: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο discedere, alia: επιθετικός προσδιορισμός στο causa.

- **“Nonnulli pudore adducti remanebant”**. Κύρια πρόταση / remanebant: ρήμα, Nonnulli: υποκείμενο, adducti: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή, με υποκείμενο Nonnulli (συνημμένη), ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο remanebant, pudore: αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στο adducti.
- **“Horum vocibus ac timore paulatim etiam ii perturbabantur”**. Κύρια πρόταση / perturbabantur: ρήμα, ii: υποκείμενο, vocibus: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο perturbabantur, timore: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο perturbabantur, Horum: γενική υποκειμενική στα vocibus, timore, paulatim: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο perturbabantur.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 18 «Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής, αιτιολογώντας την επιλογή σας:

ΣΩΣΤΟ - Κοντά στον Τίβερη, στο χώρο όπου αργότερα ιδρύθηκε η Ρώμη, ο θηριώδης Κάκος έκλεψε από τον Ηρακλή τα βόδια του Γηρυόνη.

ΛΑΘΟΣ - Ο Ηρακλής οδήγησε τα βόδια του Γηρυόνη από την Ισπανία στον τόπο, όπου αργότερα ο Ρωμύλος έχτισε την πόλη Ρώμη.

ΣΩΣΤΟ - Ο Εύανδρος αναγνώρισε τον Ηρακλή ως γιο του Δία και του έστησε ένα μεγαλόπρεπο βωμό.

ΛΑΘΟΣ - Ara Maxima ονομαζόταν ο βωμός που χτίστηκε προς τιμήν του Ηρακλή από τον Εύανδρο.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Λ - Σ - Λ - Λ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β:

bos, bovis	= το βόδι
locus, loci	= ο τόπος, το μέρος
urbs, urbis	= η πόλη
via, viae	= ο δρόμος
spelunca, speluncae	= η σπηλιά
cauda, caudae	= η ουρά
somnus, somni	= ο ύπνος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

Σ - Σ - Λ (το κοπάδι) - Σ - Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

bos, bovis (αρσ. γ' κλ.)	= το βόδι
locus, loci (αρσ. β' κλ.)	= ο τόπος, το μέρος
urbs, urbis (θηλ. γ' κλ.)	= η πόλη
fluvius, fluvii (αρσ. β' κλ.)	= ο ποταμός
via, viae (θηλ. α' κλ.)	= ο δρόμος
pastor, pastoris (αρσ. γ' κλ.)	= ο βοσκός
spelunca, speluncae (θηλ. α' κλ.)	= η σπηλιά
cauda, caudae (θηλ. α' κλ.)	= η ουρά

4) Να συμπληρώσετε κάτω από κάθε ρήμα τη σημασία του:

adduco, adduxi, adductum, adducere (3)	= παρασύρω /οδηγώ προς
dico, dixi, dictum, dicere (3)	= λέω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

condo, condidi, conditum, condere (3)	= χτίζω
reficio, refeci, refectum, reficere (3, 15 σε -io)	= ξεκουράζω
fero, tuli, latum, ferre (3) = φέρνω· εδώ: fertur	= λέγεται
dormio, dormi(v)i, dormitum, dormire (4)	= κοιμάμαι
traho, traxi, tractum, trahere (3)	= σύρω, τραβώ
averto, averti, aversum, avertere (3)	= γυρίζω ανάποδα

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β:

locum - local (αγγλικά)
urbem - urban (αγγλικά)
dormivisse - δαρθάνω
pastor - ιερέας
speluncam - σπηλιά
traxit - τρακτέρ
gregem - αγείρω
foras - θύρα

Γ) Γραμματική

i. Το απαρέμφατο του ενεργητικού παρακειμένου:

Απαντήσεις:

1) Να σχηματίσετε το απαρέμφατο του ενεργητικού παρακειμένου των παρακάτω ρημάτων:

adduxisse, dixisse, condidisse, dormivisse, traxisse, avertisse, sensisse, perrexisse, vertisse

ii. Η αόριστη αντωνυμία **quidam, quaedam, quoddam**:

Απαντήσεις:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1) Να κλίνετε τις συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς: quidam pastor, quaedam urbs, quoddam vestigium.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	quidam pastor cuiusdam pastoris cuidam pastori quondam pastorem ----- pastor quodam pastore	quidam pastores quorundam pastorum quibusdam pastoribus quosdam pastores ----- pastores quibusdam pastoribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	quaedam urbs cuiusdam urbis cuidam urbi quandam urbem ----- urbs quadam urbe	quaedam urbes quarundam urbium quibusdam urbibus quasdam urbes ----- urbes quibusdam urbibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	quoddam vestigium cuiusdam vestigii cuidam vestigio quoddam vestigium ----- vestigium quodam vestigio	quaedam vestigia quorundam vestigiorum quibusdam vestigiis quaedam vestigia ----- vestigia quibusdam vestigiis

iii. Το ουσιαστικό bos κλίνεται ως εξής:

Απαντήσεις:

1. Να κλιθεί το ουσιαστικό bos, bovis:

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	bos	boves
ΓΕΝΙΚΗ	bovis	boum (bovum)
ΔΟΤΙΚΗ	bovi	bubus (bobus)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	bovem	boves
ΚΛΗΤΙΚΗ	bos	boves
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	bove	bubus (bobus)

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ι. Το απαρέμφατο του παρακειμένου:

Απαντήσεις:

1) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα απαρέμφατα του κειμένου, να δηλώσετε τα υποκείμενά τους και να δικαιολογήσετε τις πτώσεις τους:

- α. **adduxisse**: αντικείμενο στο dicitur, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το Hercules (ταυτοπροσωπία).
- β. **refecisse**: αντικείμενο στο fertur, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το Hercules (ταυτοπροσωπία).
- γ. **dormivisse**: αντικείμενο στο εννοούμενο fertur, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το ipse (ταυτοπροσωπία).
- δ. **abesse**: αντικείμενο στο sensit, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το partem (ετεροπροσωπία).
- ε. **amovere**: αντικείμενο στο coepit, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το εννοούμενο Hercules (ταυτοπροσωπία).
- στ. **prohibere**: αντικείμενο στο conatus, τελικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το Cacus (ταυτοπροσωπία).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις:

Απαντήσεις:

1) Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στις πλάγιες πτώσεις στον αντίθετο αριθμό.

	ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
locum	locorum/locis/loca/locis
boum	bovis/bovi/bovem/bove
clava	clavarum/clavis/clavas/clavis
vestigia	vestigii/vestigio/vestigium/vestigio
somno	somnorum/somnis/somnos/somnis
via	viarum/viis/vias/viis
caudis	caudae/caudae/caudam/cauda
partem	partium/partibus/partes/partibus
vi	virium/viribus/vires/viribus

2) Να κλίνετε τις συνεκφορές pulcher bos, magna vis και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	pulcher bos	pulchri boves
ΓΕΝΙΚΗ	pulchri bovis	pulchrorum boum (bovus)
ΔΟΤΙΚΗ	pulchro bovi	pulchris bubus (bobus)
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	pulchrum bovem	pulchros boves
ΚΛΗΤΙΚΗ	pulcher bos	pulchri boves
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	pulchro bove	pulchris bubus (bobus)
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	magna vis	magnae vires
ΓΕΝΙΚΗ	----	magnarum virium
ΔΟΤΙΚΗ	----	magnis viribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	magnam vim	magnas vires
ΚΛΗΤΙΚΗ	----	magnae vires
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	magna vi	magnis viribus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) Να γράψετε τη συνεκφορά *quidam homo* στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	<i>cuiusdam hominis</i>	<i>quorundam hominum</i>
ΔΟΤΙΚΗ	<i>cuidam homini</i>	<i>quibusdam hominibus</i>
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	<i>quendam hominem</i>	<i>quosdam homines</i>
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	<i>quodam homine</i>	<i>quibusdam hominibus</i>

4) Να συμπληρωθούν τα κενά με τον σωστό τύπο τη αντωνυμία *quidam* μετά το αντίστοιχο ουσιαστικό.

quidam / quandam / quaedam / quidam / quibusdam

5) Να αλλάξει η σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε απαρεμφατική με εξάρτηση από παθητικά ρήματα, όπως *dicor, existimor, nuntior, feror* κτλ. π.χ. *Hercules boves in eum locum adduxit = Hercules boves in eum locum adduxisse dicitur.*

Romulus urbem Romam condidisse dicitur.

Cacus boves quosdam in speluncam traxisse fertur.

Hercules gregem aspexisse existimatur.

Boves mugivisse dicuntur.

Hercules Cacus interfecisse fertur.

Incolae eius loci Herculem honoravisse dicuntur.

6) Να σχηματίσετε τα απαρέμφατα παρακειμένου της ενεργητικής φωνής των παρακάτω ρημάτων:

aspexisse, dixisse

7) Να κλίνετε τα ρήματα *dicitur* και *coeri* στον χρόνο που βρίσκονται.

dicor / diceris / dicitur / dicimur / dicimini / dicuntur

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

coepi / coepisti / coepit / coepimus / coepistis / coeperunt

8) Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των συνεκφορών στον άλλο αριθμό: boves quosdam, proximam speluncam, loco infesto

ΓΕΝΙΚΗ	bovis cuiusdam	proximarum speluncarum	locorum infestorum
ΔΟΤΙΚΗ	bovi cuidam	proximis speluncis	locis infestis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	bovem quendam	proximas speluncas	loca infestos
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	bove quodam	proximus speluncis	locis infestis

9) Να εξαρτήσετε τις περιόδους από τα ρήματα που βρίσκονται στην παρένθεση:

- Romulum urbs Roma condidisse dicunt. / Romulus urbem Romam condidisse dicitur.
- Tum Cacum, pastorem, fretum viribum, boves traxisse ferunt. / Tum Cacus, pastor, fretus viribus, boves traxisse fertur.
- Herculem perrexisse ad proximam speluncam dicunt. / Hercules perrexisse ad proximam speluncam dicitur.

10) Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις με τη συντακτική θέση που έχουν στο κείμενο:

adduxisse - αντικείμενο, ειδικό απαρέμφατο

Geryonis - γενική κτητική στο boves

ex Hispania - εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου

prope Tiberim - εμπρόθετος επιρρημ. προσδιορ. του τόπου που δηλώνει το πλησίον

fluvium - παράθεση στο Tiberim

e somno - εμπρόθετος επιρρημ. προσδιορ. που δηλώνει έξοδο από κατάσταση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΡΝΟΣ
Online Education

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 19 «Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής, αιτιολογώντας την επιλογή σας:

ΣΩΣΤΟ – Όταν στη Ρώμη ήταν ύπατοι ο Κικέρωνας και ο Γάιος Αντώνιος (το 63 π.Χ.), εκδηλώθηκε μια συνωμοσία για τη βίαιη κατάληψη της εξουσίας από τον Λεύκιο Κατιλίνα και τους οπαδούς του.

ΣΩΣΤΟ - Ο Κατιλίνας είχε προσπαθήσει στις εκλογές του 64 π.Χ. να κερδίσει το υπατικό αξίωμα, αλλά δεν τα κατάφερε.

ΣΩΣΤΟ - Ο Κατιλίνας συγκέντρωσε γύρω του ξεπεσμένους ευγενείς και νέους πνιγμένους στα χρέη.

ΛΑΘΟΣ - Ο Κικέρων αποκάλυψε τη συνωμοσία και ανάγκασε τον Κατιλίνα να φύγει από τη Ρώμη.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Λ – Σ – Λ – Σ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω ουσιαστικά με τη σημασία τους:

consul, consulis - ο ύπατος
genus, generis - το γένος, η γενιά, η καταγωγή
vir, viri - ο άνδρας
ingenium, ingenii / ingeni - το πνεύμα· εδώ: ο χαρακτήρας
res publica - η πολιτεία
urbs, urbis - η πόλη
socius, socii - ο σύντροφος
carcer, carceris - η φυλακή

2) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

consul, consulis (αρσ. γ' κλ.)	= ο ύπατος
exercitus, exercitus (αρσ. δ' κλ.)	= ο στρατός
proelium, proelii / proeli (ουδ. β' κλ.)	= η μάχη
miles, militis (αρσ. γ' κλ.)	= ο στρατιώτης
rugna, rugnae (θηλ. α' κλ.)	= η μάχη
genus, generis (ουδ. γ' κλ.)	= το γένος, η γενιά, η καταγωγή
vir, viri (αρσ. β' κλ.)	= ο άνδρας
res publica	= η πολιτεία
urbs, urbis (θηλ. γ' κλ.)	= η πόλη

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του:

coniuro, coniuravi, coniuratum, coniurare (1)	= συνωμοτώ
consequor, consecutus sum, consequi (3, αποθ.)	= ακολουθώ
expello, expuli, expulsum, expellere (3)	= διώχνω
depre(he)ndo, deprehendi, deprehensum, depre(he)ndere (3)	= συλλαμβάνω
strangulo, strangulavi, strangulatum, strangulare (1)	= στραγγαλίζω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του:

trado, tradidi, traditum, tradere (3)	= παραδίδω, αναφέρω
occido, occidi, occisum, occidere (3)	= σκοτώνω
vulnero, vulneravi, vulneratum, vulnerare (1)	= τραυματίζω
vinco, vici, victum, vincere (3)	= νικώ
interficio, interfeci, interfectum, interficere	= σκοτώνω

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

pravissimi - μπράβος
publicam - public (αγγλικά)
consecūtiant - segundo (ισπανικά)
urbe - urban (αγγλικά)
expulsus - expel (αγγλικά)
strangulāti - στραγγαλισμός
altero - έτερος
cruentissimā - κρέας
vulnerātos - vulnérable (γαλλικά)

Γ) Γραμματική

ι. Οι συντελεσμένοι χρόνοι της παθητικής φωνής

Απαντήσεις:

1) Να κλιθεί το ρήμα vulnero, vulneravi, vulneratum, vulnerare (1), στην οριστική, σε όλους τους συντελεσμένους χρόνους της παθητικής φωνής.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
vulneratus-a-um sum vulneratus-a-um es vulneratus-a-um est	vulneratus-a-um eram vulneratus-a-um eras vulneratus-a-um erat	vulneratus-a-um ero vulneratus-a-um eris vulneratus-a-um erit
vulnerati-ae-a sumus vulnerati-ae-a estis vulnerati-ae-a sunt	vulnerati-ae-a eramus vulnerati-ae-a eratis vulnerati-ae-a erant	vulnerati-ae-a erimus vulnerati-ae-a eritis vulnerati-ae-a erunt

2) Να κλιθεί το ρήμα *occido*, *occidi*, *occisum*, *occidere* (3) στην οριστική, σε όλους τους συντελεσμένους χρόνους της παθητικής φωνής.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
occasus-a-um sum occasus-a-um es occasus-a-um est	occasus-a-um eram occasus-a-um eras occasus-a-um erat	occasus-a-um ero occasus-a-um eris occasus-a-um erit
occasi-ae-a sumus occasi-ae-a estis occasi-ae-a sunt	occasi-ae-a eramus occasi-ae-a eratis occasi-ae-a erant	occasi-ae-a erimus occasi-ae-a eritis occasi-ae-a erunt

ii. Ο υπερθετικός βαθμός των επιθέτων

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστούν οι υπερθετικοί των επιθέτων: *ingens*, *timidus*, *turpis*, *nobilis*, *pravus*, *clarus*, *cruentus*.

ingentissimus – a – um / *timidissimus* – a – um / *turpissimus* – a – um / *nobilissimus* – a – um / *pravissimus* – a – um / *clarissimus* – a – um / *cruentissimus* – a – um

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ι. Το απαρέμφατο του παθητικού παρακειμένου:

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστεί το απαρέμφατο του παθητικού παρακειμένου των παρακάτω ρημάτων:

traditum-am-um esse / traditos-as-a esse
strangulatum-am-um esse / strangulatos-as-a esse
expulsum-am-um esse / expulsos-as-a esse
coniuratum-am-um esse / coniuratos-as-a esse
vulneratum-am-um esse / vulneratos-as-a esse

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις

Απαντήσεις:

1) Να σχηματίσετε τις συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς.
nobillissimi generis, ingenii pravissimi, exercitu suo, milites Romanos

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	nobillissimi generis nobillissimo generi nobillissimum genus nobillissimi genere	nobillissimorum generum nobillissimis generibus nobillissima genera nobillissimis generibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	ingenii pravissimi ingenio pravissimo ingenium pravissimum ingenio pravissimo	ingeniorum pravissimorum ingeniis pravissimis ingenia pravissima ingeniis pravissimis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	exercitus sui exercitui suo exercitum suum exercitu suo	exercituum suorum exercitibus suis exercitus suos exercitibus suis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	militis Romani militi Romano militem Romanum milite Romano	militum Romanorum militibus Romanis milites Romanos militibus Romanis

2) Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τον κατάλληλο τύπο των ρημάτων που ζητούνται.

coniuravisse / consequimini / interficiet / occidi / vulneraveramus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) vulneratos esse: Να σχηματίσετε τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου και στις δύο φωνές:

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ:	vulnerare	vulnerari
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ:	vulneravisse	vulneratum-am-um esse / vulneratos-as-a esse

4) quidam, eadem: Να κλίνετε τις αντωνυμίες στο ίδιο γένος.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ	quidam cuiusdam	quidam quorundam
ΔΟΤΙΚΗ	cuidam	quibusdam
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	quondam	quosdam
ΚΛΗΤΙΚΗ	-----	-----
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	quodam	quibusdam
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ	eadem eiusdam	eaedem earundem
ΔΟΤΙΚΗ	eidam	eisdem, iisdem, isdem
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	eandem	easdem
ΚΛΗΤΙΚΗ	-----	-----
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	eadem	eisdem, iisdem, isdem

5) Να συμπληρώσετε τον πίνακα, μεταφέροντας τις συνεκφορές στην ίδια πτώση, στον αντίθετο αριθμό.

nobillissimorum generum / alteris consulis / exercitibus suis / eaedem pugnae

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να γίνει χρονική αντικατάσταση στα παρακάτω ρήματα: tradit, expulsus est.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	tradit	expellitur
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	tradebat	expellebatur
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	tradet	expelletur
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	tradidit	expulsus est
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	tradiderat	expulsus erat
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛ.	tradiderit	expulsus erit

7) Να κλιθούν οι συντελεσμένοι χρόνοι των ρημάτων στη φωνή που βρίσκονται: consecuti erant, expulsus est, deprehensi sunt.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
consecutus sum consecutus es consecutus est	consecutus eram consecutus eras consecutus erat	consecutus ero consecutus eris consecutus erit
consecuti sumus consecuti estis consecuti sunt	consecuti eramus consecuti eratis consecuti erant	consecuti erimus consecuti eritis consecuti erunt
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
expulsus sum expulsus es expulsus est	expulsus eram expulsus eras expulsus erat	expulsus ero expulsus eris expulsus erit
expulsi sumus expulsi estis expulsi sunt	expulsi eramus expulsi eratis expulsi erant	expulsi erimus expulsi eritis expulsi erunt
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
deprehensus sum deprehensus es deprehensus est	deprehensus eram deprehensus eras deprehensus erat	deprehensus ero deprehensus eris deprehensus eris
deprehensi sumus deprehensi estis deprehensi sunt	deprehensi eramus deprehensi eratis deprehensi erant	deprehensi erimus deprehensi eritis deprehensi erunt

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Να κλιθούν οι συντελεσμένοι χρόνοι των ρημάτων στη φωνή που βρίσκονται:
strangulāti sunt, interfectus est.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
strangulatus sum strangulatus es strangulatus est	strangulatus eram strangulatus eras strangulatus erat	strangulatus ero strangulatus eris strangulatus erit
strangulati sumus strangulati estis strangulati sunt	strangulati eramus strangulati eratis strangulati erant	strangulati erimus strangulati eritis strangulati erunt
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
interfectus sum interfectus es interfectus est	interfectus eram interfectus eras interfectus erat	interfectus ero interfectus eris interfectus erit
interfecti sumus interfecti estis interfecti sunt	interfecti eramus interfecti esratis interfecti erant	interfecti erimus interfecti eritis interfecti erunt

9) Να αναλύσετε συντακτικά τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου:

- Marco Tullio Cicerone et Gaio Antonio consulibus, Lucius Sergius Catilina, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniuravit.

coniuravit: ρήμα

Lucius Sergius Catilina: υποκείμενο του ρήματος

contra rem publicam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο *coniuravit*

vir: παράθεση στο *Lucius Sergius Catilina*

generis, ingenii: γενικές της ιδιότητας στο *vir*

nobilissimi: επιθετικός προσδιορισμός στο *generis*

pravissimi: επιθετικός προσδιορισμός στο *ingenii*

Marco Tullio Cicerone et Gaio Antonio consulibus: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη που δηλώνει χρόνο στο *coniuravit*. Το *Marco Tullio Cicerone et Gaio Antonio* αποτελεί το «υποκείμενο» και το *consulibus* δηλώνει αξίωμα και λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «υποκείμενο».

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Ab Antonio, altero consule, Catilina ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est.

interfectus est: ρήμα

Catilina: υποκείμενο του ρήματος

ipse: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *Catilina*

victus: επιρρηματική χρονική μετοχή, με υποκείμενο *Catilina* (συνημμένη), ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *interfectus est*

proelio: αφαιρετική του οργάνου στο *victus*

Ab Antonio: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο *interfectus est*

consule: παράθεση στο *Antonio*

altero: επιθετικός προσδιορισμός στο *consule*

cum exercitu: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της συνοδείας στο *interfectus est*

suo: επιθετικός προσδιορισμός στο *exercitu*

- Gaius Sallustius tradit multos etiam milites Romanos in eadem cruentissima pugna occisos esse, multos autem graviter vulneratos esse.

tradit: ρήμα

Gaius Sallustius: υποκείμενο του ρήματος

occisos esse: αντικείμενο του ρήματος, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο το *milites* (ετεροπροσωπία)

multos, Romanos: επιθετικοί προσδιορισμοί στο *milites*

in pugna: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στα *occisos esse, vulneratos esse*

eadem, cruentissima: επιθετικοί προσδιορισμοί στο *pugna*

vulneratos esse: αντικείμενο του ρήματος, ειδικό απαρέμφατο, με υποκείμενο (ενν.) το *milites* (ετεροπροσωπία)

multos: επιθετικός προσδιορισμός στο εννοούμενο *milites*

graviter: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο *vulneratos esse*

10) Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

- Cicero Catilinam ex urbe expulit.
- Is socios deprehendit et in carcere strangulavit.
- Antonius, alter consul, Catilinam proelio vicit cum exercitu suo et (eum) interfecit.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

11) Να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό των παρακάτω επιθέτων:

longissimus-a-um / pravissimus-a-um / clarissimus-a-um / cruentissimus-a-um / nobillissimus-a-um

12) Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική και να δηλωθεί το ποιητικό αίτιο:

- Socii Catilinae ab Antonio deprehensi sunt.
- Catilina ab Antonio proelio victus est.
- Pastor improbus a me vi prohibitus est.
- Bovum mugitus a te auditus est.
- Boves a vobis in speluncam tracti sunt.
- Hercules ab incolis honoratus est.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 20 «ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ Ή ΠΩΣ Ο ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής, αιτιολογώντας την επιλογή σας:

ΛΑΘΟΣ - Ο Τιβέριος Κλαύδιος Νέρωνας έγινε αυτοκράτορας το 41 μ.Χ. με έναν πρωτοφανή και κωμικό τρόπο.

ΣΩΣΤΟ - Μετά τη δολοφονία του Καλιγούλα, ο Κλαύδιος κρύφτηκε έντρομος πίσω από κάτι παραπετάσματα. Κάποιος στρατιώτης πρόσεξε τα πόδια του, τον τράβηξε έξω και τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα.

ΛΑΘΟΣ - Ένας στρατιώτης οδήγησε τον Κλαύδιο στο στρατόπεδο τη στιγμή που η Σύγκλητος συζητούσε για την αποκατάσταση της δημοκρατίας.

ΣΩΣΤΟ - Ο Κλαύδιος υποσχέθηκε γερή χρηματική ανταμοιβή στη φρουρά, και έτσι έγινε «ο πρώτος αυτοκράτορας που εξαγόρασε με χρήματα την αφοσίωση του στρατού».

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Λ - Σ - Λ - Σ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

annus, anni (αρσ. β' κλ.)	= ο χρόνος, το έτος
aetas, aetatis (θηλ. γ' κλ.)	= η ηλικία
imperium, imperii / imperi (ουδ. β' κλ.)	= η εξουσία
casus, casus (αρσ. δ' κλ.)	= το τυχαίο γεγονός
insidiator, insidiatoris (αρσ. γ' κλ.)	= ο συνωμότης, ο δολοφόνος
dieta, diaetae (θηλ. α' κλ.)	= η θερινή κατοικία
nomen, nominis (ουδ. γ' κλ.)	= το όνομα
rumor, rumoris (αρσ. γ' κλ.)	= η φήμη, η είδηση
caedes, caedis (θηλ. γ' κλ.)	= η σφαγή

2) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β.

solarium, solarii / solari - το λιακωτό
velum, veli - το παραπέτασμα
foris, foris - η πόρτα
miles, militis - ο στρατιώτης
pes, pedis - το πόδι
imperator, imperatoris - ο αυτοκράτορας
commilito, commilitonis - ο συστρατιώτης
castra, castrorum - το στρατόπεδο
turba, turbae - το πλήθος
dies, diei - η ημέρα
dieta, diaetae - η θερινή κατοικία

3) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου με τις ομόρριζές τους, που χρησιμοποιούνται στη νέα ελληνική.

commilito - μιλιταρισμός
imperium - ιμπεριαλισμός
dieta - διαίτα
turba - τυρβάζω
lateo - λάθος
casus - κάζο
velum - βέλο
nomen - όνομα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να γράψετε δίπλα σε κάθε λέξη της στήλης Α τον αριθμό της λέξης της στήλης Β με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά.

insidiator 3 / exterreo 1 / morior 2 / commilito 4

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του.

capio, cepi, captum, capere (3)	= πιάνω· εδώ: καταλαμβάνω.
excludo, exclusi, exclusum, excludere (3)	= αποκλείω, διώχνω
recedo, recessi, recessum, recedere (3)	= αποσύρομαι
exterreo, exterrui, exterritum, exterrere (2)	= τρομοκρατώ
prorepto, prorepsi, proreptum, prorepere (3)	= σέρνομαι
praetendo, praetendi, praetentum, praetendere (3)	= κρεμώ
abdo, abdidi, abditum, abdere (3)	= κρύβω

6) Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β.

discurro, discurri & discucurri, discursum, discurrere (3) - τρέχω εδώ κι εκεί
animadverto, animadverti, animadversum, animadvertere (3) - παρατηρώ
lateo, latui, -, latere (2) - κρύβομαι
adgnosco, adgnovi, adgnitum, adgnoscerere (3) - αναγνωρίζω
saluto, salutavi, salutatum, salutare (1) - προσαγορεύω, χαιρετώ
adduco, adduxi, adductum, adducere (3) - οδηγώ προς
defero, detuli, delatum, deferre (3) - μεταφέρω
morio, mortuus sum, mori (3) - πεθαίνω

7) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε επίθετο τη σημασία του.

mirabilis, -is, -e	= παράδοξος
paulus, -a, -um	= λίγος
proximus, -a, -um	= πολύ κοντινός
tristis, -is, -e	= λυπημένος
obvius, -a, -um	= αντίθετος, εδώ: αυτός που συναντά
posterus, -a, -um	= επόμενος
quingagesimus, -a, -um	= πενηκοστός

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε αντωνυμία τη σημασία και το είδος της.

suus, sua, suum	= ο δικός του, η δική του, το δικό του / κτητική
quidam, quaedam, quoddam	= κάποιος, κάποια, κάποιο / αόριστη
qui, quae, quod	= ο οποίος, η οποία, το οποίο / αναφορική
is, ea, id	= αυτός, αυτή, αυτό / οριστική
hic, haec, hoc	= εκείνος, εκείνη, εκείνο / δεικτική

Γ) Γραμματική

ι. Η μετοχή του Ενεστώτα

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστούν οι μετοχές του ενεστώτα των ρημάτων: *cario, recēdo, prorēpo, animadverto, salūto, addūco, impono*.

cariens- cariens- cariens (γεν. *cariantis*)
recedens- recedens- recedens (γεν. *recedentis*)
prorepens- prorepens- prorepens (γεν. *prorepentis*)
animadvertens- animadvertens- animadvertens (γεν. *animadvertentis*)
salutans- salutans- salutans (γεν. *salutantis*)
adducens- adducens- adducens (γεν. *adducentis*)
imponens- imponens- imponens (γεν. *imponentis*)

2) Να σχηματιστούν οι μετοχές του ενεστώτα των ρημάτων: *miseror, exterreo, lateo, excludo, adgnosco, morior, discorro*.

miserans- miserans- miserans (γεν. *miserantis*)
exterrens- exterrens- exterrens (γεν. *exterrentis*)
latens- latens- latens (γεν. *latentis*)
excludens- excludens- excludens (γεν. *excludentis*)
adgnosens- adgnosens- adgnosens (γεν. *adgnoscentis*)
moriens- moriens- moriens (γεν. *morientis*)
discurrens- discurrens- discurrens (γεν. *discurrentis*)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ii. Η μετοχή του μέλλοντα

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστούν οι μετοχές του μέλλοντα των ρημάτων: capio, recēdo, progēro, animadverto, salūto, addūco, impōno, miseror, exterreo, lateo, excludo, adgnosco, morior, discorro.

capturus-a-um

recessurus-a-um

prorepturus-a-um

animadversurus-a-um

salutaturus-a-um

adducturus-a-um

impositurus-a-um

miseraturus-a-um

exterriturus-a-um

(το ρήμα lateo δεν σχηματίζει τη μετοχή μέλλοντα, καθώς δεν έχει σουπίνο.)

exclusurus-a-um

adgniturus-a-um

mortuurus-a-um

discursurus-a-um

iii. Ενεργητική περιφραστική συζυγία

Απαντήσεις:

1) Να τεθεί στην περιφραστική συζυγία (εν., παρ., μέλλ.) η πρόταση imperium capio.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	imperium capturus (-a-um) sum
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	imperium capturus (-a-um) eram
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	imperium capturus (-a-um) ero

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να σχηματίσετε την ενεργητική περιφραστική συζυγία του ρήματος *do* σε όλους τους χρόνους:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	daturus, -a, -um sum
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	daturus, -a, -um eram
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	daturus, -a, -um ero
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	daturus, -a, -um fui
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	daturus, -a, -um fueram
ΣΥΝΤ. ΜΕΛΛ.	daturus, -a, -um fuero

iv. Το απαρέμφατο του μέλλοντα

Απαντήσεις:

1) Να σχηματιστεί το απαρέμφατο του μέλλοντα των ρημάτων: *capio, recēdo, prorēro, animadverto, salūto, addūco, impōno, miseror, exterreo, excludo, adgnosco, discurro.*

capturum-am-um esse / capturos-as-a esse
recessurum-am-um esse / recessuros-as-a esse
prorepturum-am-um esse / prorepturos-as-a esse
animadversurum-am-um esse / animadversuros-as-a esse
salutaturum-am-um esse / salutatueros-as-a esse
adducturum-am-um esse / adducturos-as-a esse
impositurum-am-um esse / imposituros-as-a esse
miseraturum-am-um esse / miseratueros-as-a esse
exterriturum-am-um esse / exterritueros-as-a esse
exclusurum-am-um esse / exclusuros-as-a esse
adgniturum-am-um esse / adgnitueros-as-a esse
discursurum-am-um esse / discursuros-as-a esse

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ) Συντακτικό

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηριστούν από συντακτική άποψη οι μετοχές του κειμένου (α) σύγχρονο, προτερόχρονο, υστερόχρονο, (β) επιθετικές, επιρρηματικές (είδος), κατηγορηματικές· να υποδειχτεί το υποκείμενο τους.

- **exclusus**: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο Claudius (υποκείμενο). Εκφράζει το προτερόχρονο.
- **exterritus**: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή, συνημμένη στο Claudius (υποκείμενο). Εκφράζει το προτερόχρονο.
- **praetenta**: επιθετική μετοχή, έχει ως υποκείμενο το vela (απόλυτη).
- **discurrens**: επιθετική μετοχή, με υποκείμενο το miles (απόλυτη) / ή χρονική μετοχή, που εκφράζει το σύγχρονο.
- **latentem**: κατηγορηματική μετοχή με υποκείμενο το eum (απόλυτη).
- **extractum**: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο eum (υποκείμενο). Εκφράζει το προτερόχρονο.
- **quasi moriturum**: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή (υποκειμενικής αιτιολογίας), συνημμένη στο eum (υποκείμενο). Εκφράζει το υστερόχρονο.

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις

Απαντήσεις:

1) Να κλίνετε τις συνεκφορές mirabili casu, postero die.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	mirabilis casus	mirabiles casus
ΓΕΝΙΚΗ	mirabilis casus	mirabilium casuum
ΔΟΤΙΚΗ	mirabili casui	mirabilibus casibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mirabilem casum	mirabiles casus
ΚΛΗΤΙΚΗ	mirabilis casus	mirabiles casus
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	mirabili casu	mirabilibus casibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	posterus dies	posteris dies
ΓΕΝΙΚΗ	posteris diei	posterorum dierum
ΔΟΤΙΚΗ	postero diei	posteris diebus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	posterum diem	posteris dies
ΚΛΗΤΙΚΗ	postere dies	posteris dies
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	postero die	posteris diebus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) mirabili, tristis: Να κλιθούν τα επίθετα στα τρία γένη, στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	mirabilis	mirabilium
ΔΟΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mirabilem	mirabiles
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	mirabilis	mirabilium
ΔΟΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mirabilem	mirabiles
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	mirabilis	mirabilium
ΔΟΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mirabile	mirabilia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	mirabili	mirabilibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	tristis	tristium
ΔΟΤΙΚΗ	tristi	tristibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	tristem	tristes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	tristi	tristibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	tristis	tristium
ΔΟΤΙΚΗ	tristi	tristibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	tristem	tristes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	tristi	tristibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	tristis	tristium
ΔΟΤΙΚΗ	tristi	tristibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	triste	tristia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	tristi	tristibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) *trepidus, postero*: Να κλιθούν τα επίθετα στο ουδέτερο και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	trepidum	trepida
ΓΕΝΙΚΗ	trepidi	trepidorum
ΔΟΤΙΚΗ	trepido	trepidis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	trepidum	trepida
ΚΛΗΤΙΚΗ	trepidum	trepida
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	trepido	trepidis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	posterum	postera
ΓΕΝΙΚΗ	posterī	posterorum
ΔΟΤΙΚΗ	postero	posteris
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	posterum	postera
ΚΛΗΤΙΚΗ	posterum	postera
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	postero	posteris

4) Να σχηματιστούν τα παραθετικά των παρακάτω επιθέτων: *trepidus-a-um*, *proximus-a-um*.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
<i>trepidus-a-um</i> -----	<i>trepidior-ior-ius</i> <i>propior, -ior, -ius</i>	<i>trepidissimus-a-um</i> <i>proximus, -a, -um*</i>

* ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός παράγονται από το επίρρημα *prope* (= κοντά).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) insidiatoribus, nomen, rumore, foribus: Να κλίνετε τα ουσιαστικά στις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	insidiatoris	insidiatorum
ΔΟΤΙΚΗ	insidiatori	insidiatoribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	insidiatorem	insidiatores
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	insidiatore	insidiatoribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	nominis	nominum
ΔΟΤΙΚΗ	nomini	nominibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	nomen	nomina
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	nomine	nominibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	rumoris	rumorum
ΔΟΤΙΚΗ	rumori	rumoribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	rumorem	rumores
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	rumore	rumoribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ	foris	forium
ΔΟΤΙΚΗ	fori	foribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	forem	fores/is
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	fore	foribus

6) Να κλιθούν τα παρακάτω ρήματα στην οριστική του χρόνου όπου βρίσκονται: **cepit, recesserat, miseratur, delētus est.**

cepi / cepisti / cepit / cepimus / cepistis / ceperunt

recesseram / recesseras / recesserat / recesseramur / recesseratis / recesserant

miseror / miseraris / miseratur / miseramur / miseramini / miserantur

deletus sum / deletus es / deletus est / deleti sumus / deleti estis / deleti sunt

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

solarii / aetatum-ium / foribus / casui / dierum / insidiatoris / rumorem / pedis

8) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	capit	recedit	proreperit	deferetur	adducit
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	capiebat	recedebat	prorepebat	deferebatur	adducebat
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	capiet	recedet	prorepet	deferetur	adducet
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	cepit	recessit	prorepsit	delatus est	adduxit
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ceperat	recesserat	prorepserat	delatus erat	adduxerat
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛ.	ceperit	recesserit	prorepserit	delatus erit	adduxerit

9) Να γράψετε στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (όλων των χρόνων) την πρόταση: Claudius imperium cepit.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	Claudius imperium capturus est.
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	Claudius imperium capturus erat.
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	Claudius imperium capturus erit.
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	Claudius imperium capturus fuit.
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	Claudius imperium capturus fuerat.
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛ.	Claudius imperium capturus fuerit.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

10) Να κλιθεί η μετοχή του ενεστώτα του ρήματος lateo, latui, –, latere (2) στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	latens	latentes
ΓΕΝΙΚΗ	latentis	latentium
ΔΟΤΙΚΗ	latenti	latentibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	latentem	latentes
ΚΛΗΤΙΚΗ	latens	latentes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	latente	latentibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	latens	latentes
ΓΕΝΙΚΗ	latentis	latentium
ΔΟΤΙΚΗ	latenti	latentibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	latentem	latentes
ΚΛΗΤΙΚΗ	latens	latentes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	latente	latentibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	latens	latentia
ΓΕΝΙΚΗ	latentis	latentium
ΔΟΤΙΚΗ	latenti	latentibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	latens	latentia
ΚΛΗΤΙΚΗ	latens	latentia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	latente	latentibus

11) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

casu:	είναι απρόθετη αφαιρετική του τρόπου στο cepit
quodam:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο casu
post:	είναι επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου στο prorepisit
inter vela:	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο στο abdidit
suos:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο commilitones
obvia:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο turba

12) Να μετατρέψετε τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική και το αντίστροφο:

- Imperium a Claudio quinquagesimo anno aetatis suae quodam mirabili casu captum est.
- Eius pedes a milite animadversi sunt.
- Is imperatorem salutatus est.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 21 «ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ PISAURUM»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής:

ΛΑΘΟΣ - Το ενδιαφέρον των Ρωμαίων, όπως και των Ελλήνων, για την αναζήτηση της ετυμολογίας των λέξεων είναι αξιοσημείωτο.

ΛΑΘΟΣ - Πολλές από τις ετυμολογίες που πρότειναν οι Ρωμαίοι δεν επιβεβαιώνονται από τα δεδομένα της επιστήμης της Γλωσσολογίας.

ΛΑΘΟΣ - Στο κείμενο ο σχολιαστής του Βιργιλίου, Σέρβιος, μας εξηγεί πώς πήρε το όνομά του το PISAURUM.

ΛΑΘΟΣ - Στο κείμενο ο σχολιαστής του Βιργιλίου, Σέρβιος, μας εξηγεί πώς πήρε το όνομά του το PISAURUM, μια παράλια πόλη της Ομβρικής.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

Σ - Λ - Σ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

dux, ducis	= αρχηγός, στρατηγός
flumen, -inis	= ο ποταμός
legio, legiōnis	= η λεγεώνα
urbs, urbis	= η πόλη
exilium, -ii, (-i)	= η εξορία
praeda, -ae	= η λεία
ius, iuris	= το δίκαιο
dictātor, dictātoris	= ο δικτάτορας

2) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β.

aurum / i	- το χρυσάφι
civitas / civitatis	- η πολιτεία
nomen / nominis	- το όνομα
factum / i	- η πράξη
exilium / ii, (i)	- η εξορία
Gallus / i	- ο Γαλάτης
Flumen / inis	- ο ποταμός

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε επίθετο και αντωνυμία τη σημασία τους.

qui, quae, quod:	ο οποίος-η οποία-το οποίο
immensus, -a, -um:	τεράστιος-α-ο
aequus, -a, -um:	ίσος, δίκαιος
is, ea, id:	αυτός, αυτή αυτό
hic, haec, hoc:	εκείνος, εκείνη, εκείνο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες.

pecuniam - κοπάδι
duce - duchess (αγγλικά)
flumen - flume (αγγλικά)
delētis - delete (αγγλικά)
legionibus - legionnaire (γαλλικά)
aequo - equate (αγγλικά)
dictator - δικτατορία

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του.

deleo (2):	καταστρέφω, εξολοθρεύω, σκοτώνω
evertō (3):	καταστρέφω ολοκληρωτικά
accipio (ad+capio), (3):	δέχομαι
sum, fui, -, esse:	είμαι, υπάρχω
divido, (3):	μοιράζω
abeo (ab+eo):	φεύγω, αποχωρώ
interimo, (3):	εξολοθρεύω
recipio, (3):	παίρνω πίσω
appendo, (3):	ζυγίζω
dico, (3):	λέω
penso, (1):	ζυγίζω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γ) Γραμματική

Μια μικρή επανάληψη!!

Απαντήσεις:

1) Να γίνει χρονική αντικατάσταση στα παρακάτω ρήματα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	evertunt	sequitur	pensatur	revertitur	dicitur
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	evertabant	sequebatur	pensabatur	revertebatur	dicebatur
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	evertent	sequetur	pensabitur	revertetur	dicetur
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	everterunt	secutus est	pensatum est	reversus est	dicta est
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	everterant	secutus erat	pensatum erat	reversus erat	dicta erat
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛ.	everterint	secutus erit	pensatum erit	reversus erit	dicta erit

2) Να σχηματιστούν οι μετοχές ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής των ρημάτων:

delens-delens-delens / deleturus-a-um

evertens-evertens-evertens / eversurus-a-um

dividens- dividens- dividens / divisurus-a-um

3) Να γίνει χρονική αντικατάσταση στα παρακάτω ρήματα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	recipit	accipiunt
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	recipiebat	accipiebant
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	recipiet	accipient
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	recepit	acceperunt
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	receperat	acceperant
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛ.	receperit	acceperint

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να συμπληρωθεί ο πίνακας με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος.

	<u>rediit</u> γ' πληθυντικό	<u>reversus est</u> γ' πληθυντικό
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	redeunt	revertuntur
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	redibunt	revertentur
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	redierunt	reversi sunt
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	redierint	reversi erunt

5) *abeuntes*: Να κλιθεί η μετοχή και στα τρία γένη, σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	abiens	abeuntes
ΓΕΝΙΚΗ	abeuntis	abeuntium
ΔΟΤΙΚΗ	abeunti	abeuntibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	abeuntem	abeuntes
ΚΛΗΤΙΚΗ	abiens	abeuntes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	abeunte	abeuntibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	abiens	abeuntes
ΓΕΝΙΚΗ	abeuntis	abeuntium
ΔΟΤΙΚΗ	abeunti	abeuntibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	abeuntem	abeuntes
ΚΛΗΤΙΚΗ	abiens	abeuntes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	abeunte	abeuntibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	abiens	abeuntia
ΓΕΝΙΚΗ	abeuntis	abeuntium
ΔΟΤΙΚΗ	abeunti	abeuntibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	abiens	abeuntia
ΚΛΗΤΙΚΗ	abiens	abeuntia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	abeunte	abeuntibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να συμπληρωθεί ο πίνακας με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος.

	divisam	acceperunt
	α' πληθυντικό	β' πληθυντικό
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	dividimur	accipitis
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	dividebamur	accipiebatis
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	dividemur	accipietis
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	divisae sumus	accepistis
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	divisae eramus	acceperatis
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	divisae erimus	acceperitis

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Τι νέο θα μάθουμε σε αυτή την ενότητα!!

Απαντήσεις:

1) Να μετατραπούν οι προτάσεις που έχουν πλάγια γράμματα σε μετοχικές με απόλυτη αφαιρετική· να δηλωθεί το ποιητικό αίτιο όπου χρειάζεται.

- Pecunia accepta Galli abierunt. (Οι Γαλάτες, αφού πήραν τα χρήματα, έφυγαν.)
- Legionibus deletis Galli urbem Romam everterunt. (Οι Γαλάτες, αφού εξολόθρευσαν τις λεγεώνες, κατέστρεψαν εντελώς την πόλη Ρώμη.)
- Gallis interemptis Camillus aurum recepit. (Ο Κάμιλλος, αφού εξολόθρευσε τους Γαλάτες, πήρε πίσω το χρυσάφι.)
- Catilina victo ab Antonio Roma servata est. (Αφού ο Κατιλίνας νικήθηκε από τον Αντώνιο, η Ρώμη διασώθηκε.)
- Pedibus animadversis miles Claudium extraxit. (Ο στρατιώτης, αφού παρατήρησε τα πόδια, τράβηξε έξω τον Κλαύδιο.)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να μετατραπούν οι προτάσεις που έχουν πλάγια γράμματα, στην ιδίομορφη απόλυτη αφαιρετική π.χ. *Brennus dux Gallōrum erat. Galli Rōmam everterunt* = Brenno duce Galli Rōmam evertērunt.

- *Cicerone et Antonio consulibus Catilina contra patriam coniuravit.* (Όταν ήταν ύπατοι ο Κικέρωνας και ο Αντώνιος, ο Κατιλίνας συνωμότησε ενάντια στην πατρίδα.)
- *Caesare imperatore bellum Gallicum gestum est.* (Όταν ήταν στρατηγός ο Καίσαρας διεξήχθη ο γαλατικός πόλεμος.)
- *Catone vivo bellum cum Perse gestum est.* (Όταν ήταν ζωντανός ο Κάτωνας, διεξήχθη ο πόλεμος με τον Περσέα.)

3) Να χαρακτηριστούν από συντακτική άποψη όλες οι μετοχές του κειμένου (αιτιολογικές, χρονικές κτλ.) και να δηλωθεί το υποκείμενό τους .

deletis = Επιρρηματική, χρονική μετοχή, που δηλώνει το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα εξάρτησης *everterunt*. Υποκείμενο της μετοχής είναι το *legionibus*.

divisam = Επιθετική μετοχή. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο *praedam* που είναι και το υποκείμενό της.

absens = Επιρρηματική, εναντιωματική μετοχή, συνημμένη στο Υποκείμενο (*Camillus*) του ρήματος *factus est*. Η μετοχή δηλώνει το σύγχρονο.

abeuntes = Επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο (*Gallos*) του ρήματος *secutus est*. Η μετοχή δηλώνει το σύγχρονο.

interemptis = Επιρρηματική, χρονική μετοχή, που δηλώνει το προτερόχρονο σε σχέση με το ρήμα εξάρτησης *recepit*. Υποκείμενο της μετοχής είναι το *quibus*.

appensum = Επιρρηματική, αιτιολογική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο (*quod*) του ρήματος *dedit*. Η μετοχή δηλώνει το προτερόχρονο.

rogatus = Επιρρηματική, χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο (*Camillus*) του ρήματος *reversus est*. Η μετοχή δηλώνει το προτερόχρονο.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της Α στήλης με εκείνα της Β.

1Γ - 2Α - 3Β - 4Δ

5) Να μετατρέψετε την πρώτη πρόταση σε μετοχή και να αναγνωρίσετε αν θα χαρακτηριστεί ως απόλυτη ή συνημμένη:

- Sulpicio Gallo legato Romani bellum adversus imperatorem gerebant. (απόλυτη)
- Hannibal copiis hostium deletis imperator factus est. (συνημμένη)
- Marco Antonio principe Romani hostes vicerant. (απόλυτη)
- Germanis fortissimis ducibus omnes gentes timore perturbabantur. (συνημμένη)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις

Απαντήσεις:

1) Να κλιθούν όλα τα τριτόκλιτα ουσιαστικά του κειμένου σε ενικό και πληθυντικό αριθμό:

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	dux	duces
ΓΕΝΙΚΗ	ducis	ducum
ΔΟΤΙΚΗ	duci	ducibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ducem	duces
ΚΛΗΤΙΚΗ	dux	duces
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	duce	ducibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	dictator	dictatores
ΓΕΝΙΚΗ	dictatoris	dictatorum
ΔΟΤΙΚΗ	dictatori	dictatoribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	dictatorem	dictatores
ΚΛΗΤΙΚΗ	dictator	dictatores
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	dictatore	dictatoribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	legio	legiones
ΓΕΝΙΚΗ	legionis	legionum
ΔΟΤΙΚΗ	legioni	legionibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	legionem	legiones
ΚΛΗΤΙΚΗ	legio	legiones
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	legione	legionibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	urbs	urbes
ΓΕΝΙΚΗ	urbis	urbium
ΔΟΤΙΚΗ	urbi	urbibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	urbem	urbes
ΚΛΗΤΙΚΗ	urbs	urbes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	urbe	urbibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	civitas	civitates
ΓΕΝΙΚΗ	civitatis	civitatum
ΔΟΤΙΚΗ	civitati	civitatibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	civitatem	civitates
ΚΛΗΤΙΚΗ	civitas	civitates
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	civitate	civitatibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	flumen	flumina
ΓΕΝΙΚΗ	fluminis	fluminum
ΔΟΤΙΚΗ	flumini	fluminibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	flumen	flumina
ΚΛΗΤΙΚΗ	flumen	flumina
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	flumine	fluminibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ius	iura
ΓΕΝΙΚΗ	iuris	iurium
ΔΟΤΙΚΗ	iuri	iuribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ius	iura
ΚΛΗΤΙΚΗ	ius	iura
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	iure	iuribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	nomen	nomina
ΓΕΝΙΚΗ	nominis	nominum
ΔΟΤΙΚΗ	nomini	nominibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	nomen	nomina
ΚΛΗΤΙΚΗ	nomen	nomina
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	nomine	nominibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να κλιθούν όλα τα δευτερόκλιτα επίθετα του κειμένου σε ενικό και πληθυντικό αριθμό, στο αρσενικό γένος:

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	immensus	immensi
ΓΕΝΙΚΗ	immensi	immensorum
ΔΟΤΙΚΗ	immenso	immensis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	immensum	immensos
ΚΛΗΤΙΚΗ	immense	immensi
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	immenso	immensis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	Veientanus	Veientani
ΓΕΝΙΚΗ	Veientani	Veientanorum
ΔΟΤΙΚΗ	Veientano	Veientanis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	Veientanum	Veientanos
ΚΛΗΤΙΚΗ	Veientane	Veientani
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	Veientano	Veientanis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aequus	aequi
ΓΕΝΙΚΗ	aequi	aequorum
ΔΟΤΙΚΗ	aequo	aequis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aequum	aequos
ΚΛΗΤΙΚΗ	aeque	aequi
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aequo	aequis

3) Recerit: Να σχηματιστούν τα απαρέμφατα όλων των χρόνων της ενεργητικής φωνής:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ: recipere

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: recepturum-am-um esse

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ: recepisse

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να κλιθεί το τριτόκλιτο επίθετο *omnis-is-e* σε ενικό και πληθυντικό αριθμό και στα τρία γένη.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	omnis	omnes
ΓΕΝΙΚΗ	omnis	omnium
ΔΟΤΙΚΗ	omni	omnibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	omnem	omnes
ΚΛΗΤΙΚΗ	omnis	omnes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	omni	omnibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	omnis	omnes
ΓΕΝΙΚΗ	omnis	omnium
ΔΟΤΙΚΗ	omni	omnibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	omnem	omnes
ΚΛΗΤΙΚΗ	omnis	omnes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	omni	omnibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	omne	omnia
ΓΕΝΙΚΗ	omnis	omnium
ΔΟΤΙΚΗ	omni	omnibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	omne	omnia
ΚΛΗΤΙΚΗ	omne	omnia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	omni	omnibus

5) Να αναγνωριστούν οι παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου (είδος, εισαγωγή κ.λπ):

pro quo immensam pecuniam
accepērunt:

Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο *Capitolium*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quo* (*pro quo*: εμπρόθετη εισαγωγή). Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (*accepērunt*), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρελθόν.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

qui diu apud Ardeam in exilio fuerat
propter Vēientānam praedam non aequo
iure divīsam:

Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, που λειτουργεί ως παράθεση στο Camillus. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui. Εκφέρεται με οριστική υπερσυντελικού (fuerat), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρελθόν (προτερόχρονο).

unde tamen rogātus reversus est:

Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, που λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο exilium. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα unde. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένον (reversus est), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρελθόν.

6) Να συμπληρωθεί ο πίνακας με τον κατάλληλο τύπο της μετοχής ενεστώτα του ρήματος acciperunt:

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ Ενικός αριθμός	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	accipientis accipientem accipiente	accipientis accipientem accipiente	accipientis accipiens accipiente
	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ Πληθυντικός αριθμός	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΓΕΝΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	accipientium accipientes accipientibus	accipientium accipientes accipientibus	accipientium accipientia accipientibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Να γίνει χρονική αντικατάσταση στο α' και γ' ενικό του ρήματος appendo-appendi-appendsum-appendere.

	<u>α' ενικό</u>	<u>γ' ενικό</u>
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	appendo	appendit
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	appendebam	appendebat
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	appendam	appendet
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	appendi	appendit
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	appenderam	appenderat
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	appendero	appenderit

8) Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις αντικαθιστώντας την ενεργητική σύνταξη με παθητική:

- Brenno duce, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, a Gallis urbs Roma eversa est praeter Capitolium.
- Tum (Romani) Camillum absentem dictatorem fecerunt.
- Quo illic appenso nomen civitati datum est.

9) Να αναγνωριστεί συντακτικά η δευτερεύουσα πρόταση

«quod illic aurum pensatum est»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο dicitur. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (pensatum est), γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία και αναφέρεται στο παρελθόν. / pensatum est: ρήμα, aurum: υποκείμενο, illic: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο pensatum est.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

10) Να αναγνωρίσετε 3 απόλυτες αφαιρετικές του κειμένου και να τις αναλύσετε στην αντίστοιχη επιρρηματική πρόταση:

ΑΠΟΛΥΤΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Deletis (legionibus)

Επιρρηματική χρονική μετοχή, με υποκείμενο το legionibus (αφαιρετική απόλυτη).

Postquam legiones delevērunt.

(Quibus) interemptis

Επιρρηματική χρονική μετοχή, με υποκείμενο quibus (αφαιρετική απόλυτη).

Ubi eos interēmit.

Brenno duce

Brenno duce: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη που δηλώνει χρόνο. Αποτελείται από το υποκείμενο Brenno και από τον κατηγορηματικό προσδιορισμό σε αυτό duce.

Dum Brennus dux est.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 22 «ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Απαντήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, με βάση το κείμενο της εισαγωγής:

ΛΑΘΟΣ - Στο κείμενο ο Κικέρων απευθύνει ορισμένες προτροπές προς τους συμπατριώτες του.

ΣΩΣΤΟ - Οι προτροπές του Κικέρωνα περιέχουν βασικά στοιχεία της ιδεολογίας του αλλά και στοιχεία της ιδεολογίας των συγχρόνων του.

ΣΩΣΤΟ - Μερικά από τα βασικά στοιχεία της ιδεολογίας των Ρωμαίων ήταν η θρησκευτική ευλάβεια προς τους προγόνους, ο πατριωτισμός, η καρτερικότητα και αντοχή στις δοκιμασίες.

ΣΩΣΤΟ - Τα βασικά στοιχεία της ιδεολογίας των Ρωμαίων ήταν η θρησκευτική ευλάβεια προς τους προγόνους, ο πατριωτισμός, η καρτερικότητα, η αντοχή στις δοκιμασίες και η κοινωνική καταξίωση με τη μορφή της πολιτικής και στρατιωτικής «δόξας» (gloria).

2) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις που ταιριάζουν με βάση το κείμενο:

amēmus patriam
pareāmus senatui
consulāmus bonis
neglegāmus praesentes fructus
serviāmus posteritātis gloriae

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Β) Λεξιλόγιο-ετυμολογία

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του:

coetus, -us	= «η χορεία», η συνάθροιση
senātus, -us	= η Σύγκλητος
patria, -ae	= η πατρίδα
gloria, -ae	= η δόξα
deus, -i	= ο θεός
boni, -ōrum	= οι καλοί πολίτες
vir, viri	= ο άντρας
animus, -i	= η ψυχή
fructus, -us	= η ωφέλεια, το κέρδος
motus, -us	= η κίνηση

2) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε επίθετο τη σημασία του:

innumerabilis, -is, -e	= αμέτρητος
immortalis, -is, -e	= αθάνατος
optimus, -a, -um	= άριστος
rectissimus, -a, -um	= ο πιο σωστός
fortis, -is, -e	= δυνατός
mortalis, -is, -e	= θνητός
sempiternus, -a, -um	= αιώνιος

3) Να σημειώσετε αν είναι σωστές ή λανθασμένες οι παρακάτω προτάσεις:

Σ - Σ - Λ (το σώμα) - Λ (υπηρετώ) - Λ (ελπίζω)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες.

innumerabiles - number (αγγλικά)
publicam - publicity (αγγλικά)
stabilivērunt - establish (αγγλικά)
mortāle - immortalité (γαλλικά)
fructus - φρούτο
volumus – βούλομαι

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του:

stabilio, 4	= στερεώνω
imitor, 1	= μιμούμαι
amo, 1	= αγαπώ
puto, 1	= νομίζω
spero, 1	= ελπίζω
pareo, 2	= υπακούω
repono, 3	= τοποθετώ
consulo, 3	= φροντίζω
neglego 3	= αδιαφορώ
servio, 4	= υπηρετώ
volo	= θέλω

6) dum spiro spero: να εντάξετε την παρακάτω λατινική φράση σε μια περίοδο λόγου, όπου θα φαίνεται η σημασία της:

Δεν χάνω εντελώς το θάρρος μου, παρά τις δυσοίωνες γνωματεύσεις των γιατρών μου, dum spiro, spero! (=όσο ζω ελπίζω)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γ) Γραμματική

i. Υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα της α' συζυγίας

ii. Υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα της β', γ' και δ' συζυγίας

Απαντήσεις:

1) Να κλιθούν τα παρακάτω ρήματα στην υποτακτική ενεστώτα της ενεργητικής φωνής: *puto* (1), *pareo* (2), *repono* (3), *servio* (4)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ			
<i>putem</i>	<i>paream</i>	<i>reponam</i>	<i>serviam</i>
<i>putes</i>	<i>pareas</i>	<i>reponas</i>	<i>servias</i>
<i>putet</i>	<i>pareat</i>	<i>reponat</i>	<i>serviat</i>
<i>putemus</i>	<i>pareamus</i>	<i>reponamus</i>	<i>serviamus</i>
<i>putetis</i>	<i>pareatis</i>	<i>reponatis</i>	<i>serviatis</i>
<i>putent</i>	<i>pareant</i>	<i>reponant</i>	<i>serviant</i>

2) Να κλιθούν τα παρακάτω ρήματα στην υποτακτική του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής: *spero* (1), *neglego* (3), *stabilio* (3), *accido* (3).

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ			
<i>sperem</i>	<i>neglegam</i>	<i>stabiliam</i>	<i>accidam</i>
<i>speres</i>	<i>neglegas</i>	<i>stabilias</i>	<i>accidas</i>
<i>speret</i>	<i>neglegat</i>	<i>stabiliat</i>	<i>accidat</i>
<i>speremus</i>	<i>neglegamus</i>	<i>stabiliamus</i>	<i>accidamus</i>
<i>speretis</i>	<i>neglegatis</i>	<i>stabiliatis</i>	<i>accidatis</i>
<i>sperent</i>	<i>neglegant</i>	<i>stabiliant</i>	<i>accidant</i>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

iii. Υποτακτική παθητικού ενεστώτα

Απαντήσεις:

1) Να κλιθούν τα παρακάτω ρήματα στην υποτακτική ενεστώτα της παθητικής φωνής: spero (1), pareo (2), repono (3), servio (4).

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ			
sperer	parear	reponar	serviar
spereris	parearis	reponaris	serviaris
speretur	pareatur	reponatur	serviatur
speremur	pareamur	reponamur	serviamur
speremini	pareamini	reponamini	serviamini
sperentur	pareantur	reponantur	serviantur

iv. Η χρήση της υποτακτικής:

Απαντήσεις:

1) Να συμπληρωθούν οι σωστοί τύποι της ενεργητικής (ή παθητικής) υποτακτικής και να δηλωθεί το είδος της κάθε υποτακτικής.

- (illi) Utinam patriam **ament!** / (ευχετική)
- tu) Utinam gloriae **servias.** / (ευχετική)
- Quis hoc **negligat.** / (δυνητική)
- (vos) Utinam bonis **consulatis.** / (ευχετική)
- (nos) **Moriamur** pro patriā! / (προτρεπτική)
- (illi) **Sequantur** bonum virum. / (προτρεπτική)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ) Πρόσθετες Ασκήσεις

Απαντήσεις:

1) Να κλιθούν (σε ενικό και πληθυντικό) τα: *deorum immortalium, coetu, virorum fortium*.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	deus immortalis	deī / diī / dī immortales
ΓΕΝΙΚΗ	dei immortalis	deōrum / deum immortalium
ΔΟΤΙΚΗ	deo immortalī	deīs / diīs / dīs immortalibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	deum immortalē	deos immortales
ΚΛΗΤΙΚΗ	deus / dive / dee immortalis	deī / diī / dī immortales
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	deo immortalī	deīs / diīs / dīs immortalibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	coetus	coetus
ΓΕΝΙΚΗ	coetus	coetuum
ΔΟΤΙΚΗ	coetui (coetu)	coetibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	coetum	coetus
ΚΛΗΤΙΚΗ	coetus	coetus
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	coetu	coetibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	vir fortis	viri fortes
ΓΕΝΙΚΗ	viri fortis	virorum fortium
ΔΟΤΙΚΗ	viro forti	viris fortibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	virum fortem	viros fortes
ΚΛΗΤΙΚΗ	vir fortis	viri fortes
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	viro forti	viris fortibus

2) *imitemur*: να γράψετε το β' και γ' ενικό της οριστικής όλων των χρόνων στην ενεργητική φωνή.

	<u>β' ενικό</u>	<u>γ' ενικό</u>
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	imitaris	imitatur
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	imitabaris	imitabatur
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	imitaberis	imitabitur
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	imitatus es	imitatus est
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	imitatus eras	imitatus erat
ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	imitatus eris	imitatus erit

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) *pareamus, volumus, feramus, repono*: Να μεταφερθούν τα ρήματα στην οριστική παρατατικού και παρακειμένου στη φωνή και στο πρόσωπο που βρίσκονται:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ

*parebamus
volebamus
ferebamus
reponebam*

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ

*paruimus
voluimus
tulimus
reposui*

4) Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας:

stabiliverunt	
Απαρέμφατο ενεστώτα ενεργ. φωνής :	<i>stabilire</i>
Απαρέμφατο παρακειμένου ενεργ. φωνής:	<i>stabilivisse</i>
Απαρέμφατο ενεστώτα παθητικής φωνής:	<i>stabiliri</i>
Απαρέμφατο παρακειμένου παθητικής φωνής:	<i>stabilitum-am-um esse</i>

5) Να κλιθούν και τα τρία γένη της αντωνυμίας *alius, alia, aliud*, σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	<i>alius</i>	<i>alii</i>
ΓΕΝΙΚΗ	<i>alius</i>	<i>aliorum</i>
ΔΟΤΙΚΗ	<i>alii</i>	<i>aliis</i>
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	<i>alium</i>	<i>alios</i>
ΚΛΗΤΙΚΗ	---	---
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	<i>alio</i>	<i>aliis</i>
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	<i>alia</i>	<i>aliae</i>
ΓΕΝΙΚΗ	<i>alium</i>	<i>aliarum</i>
ΔΟΤΙΚΗ	<i>alii</i>	<i>aliis</i>
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	<i>aliam</i>	<i>alias</i>
ΚΛΗΤΙΚΗ	---	---
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	<i>alia</i>	<i>aliis</i>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliud	alia
ΓΕΝΙΚΗ	alius	aliorum
ΔΟΤΙΚΗ	alii	aliis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliud	alia
ΚΛΗΤΙΚΗ	---	---
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	alio	aliis

6) Να κλιθούν οι συνεκφορές: *Innumerabiles alios, hanc rem publicam, praesentes fructus*, σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	innumerabilis alius	innumerabiles alii
ΓΕΝΙΚΗ	innumerabilis alius	innumerabilium aliorum
ΔΟΤΙΚΗ	innumerabili alii	innumerabilibus aliis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	innumerabilem alium	innumerabiles alios
ΚΛΗΤΙΚΗ	innumerabilis ----	innumerabiles ---
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	innumerabili alio	innumerabilibus aliis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	haec res publica	hae (res publicae)*
ΓΕΝΙΚΗ	huius rei publicae	harum (rerum publicarum)
ΔΟΤΙΚΗ	huic rei publicae	his (rebus publicis)
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hanc rem publicam	has (res publicas)
ΚΛΗΤΙΚΗ	--- res publica	--- (res publicae)
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hac re publica	his (rebus publicis)
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	praesens fructus	praesentes fructus
ΓΕΝΙΚΗ	praesentis fructus	praesentium fructuum
ΔΟΤΙΚΗ	praesenti fructui	praesentibus fructibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	praesentem fructum	praesentes fructus
ΚΛΗΤΙΚΗ	praesens fructus	praesentes fructus
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	praesenti fructu	praesentibus fructibus

*Η συνεκφορά *res publica* κλίνεται μόνο στον ενικό αριθμό.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Να κλίνετε όλα τα επίθετα που υπάρχουν στο κείμενο στο αρσενικό γένος και στους δύο αριθμούς:

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	publicus	publici
ΓΕΝΙΚΗ	publici	publicorum
ΔΟΤΙΚΗ	publico	publicis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	publicum	publicos
ΚΛΗΤΙΚΗ	publice	publici
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	publico	publicis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	bonus	boni
ΓΕΝΙΚΗ	boni	bonorum
ΔΟΤΙΚΗ	bono	bonis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	bonum	bonos
ΚΛΗΤΙΚΗ	bone	boni
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	bono	bonis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	rectus	recti
ΓΕΝΙΚΗ	recti	rectorum
ΔΟΤΙΚΗ	recto	rectis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	rectum	rectos
ΚΛΗΤΙΚΗ	recte	recti
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	recto	rectis

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	magnus	magni
ΓΕΝΙΚΗ	magni	magnorum
ΔΟΤΙΚΗ	magno	magnis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	magnum	magnos
ΚΛΗΤΙΚΗ	magne	magni
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	magno	magnis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	sempiternus	sempiterni
ΓΕΝΙΚΗ	sempiterni	sempiternorum
ΔΟΤΙΚΗ	sempiterno	sempiternis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	sempiternum	sempiternos
ΚΛΗΤΙΚΗ	sempiterne	sempiterni
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	sempiterno	sempiternis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	immortalis immortalis immortali immortalem immortalis immortali	immortales immortalium immortalibus immortales immortales immortalibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	mortalis mortalis mortali mortalem mortalis mortali	mortales mortalium mortalibus mortales mortales mortalibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	fortis fortis forti fortem fortis forti	fortes fortium fortibus fortes fortes fortibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΔΟΤΙΚΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΛΗΤΙΚΗ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	innumerabilis innumerabilis innumerabili innumerabilem innumerabilis innumerabili	innumerabiles innumerabilium innumerabilibus innumerabiles innumerabiles innumerabilibus

8) Να αναγνωριστούν όλες οι αναφορικές προτάσεις του κειμένου (είδος και συντακτικός ρόλος).

- **qui stabilivērunt hanc rem publicam:** Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (stabilivērunt), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στα Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiōnes.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- **quod est rectissimum:** Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quod. Εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (est), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως επεξήγηση στο id.
- **quae volumus:** Δευτερεύουσα ονοματική ουσιαστική αναφορική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae. Εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (volumus), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο παρόν. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα speremus.
- **quod acciderit:** Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική ουσιαστική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quod. Εκφέρεται με οριστική συντελεσμένου μέλλοντα (acciderit), γιατί δηλώνει το πραγματικό και αναφέρεται στο μέλλον. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα feramus.

9) Να βρείτε τις κύριες προτάσεις του κειμένου που εκφέρονται με υποτακτική ενεστώτα και να αναγνωρίσετε το είδος της υποτακτικής.

ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ
Imitemur nostros Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiones, innumerabiles alios.	Προτρεπτική
Amemus patriam	Προτρεπτική
pareamus senatui	Προτρεπτική
consulamur bonis	Προτρεπτική
praesentes fructus neglegamus	Προτρεπτική
posteritatis gloriae serviamus:	Προτρεπτική
id esse optimum putemus	Προτρεπτική
speremus	Προτρεπτική
sed feramus	Προτρεπτική
arbitremur denique corpus virorum fortium magnorumque hominum esse mortale, animi vero motus et virtutis gloriam sempiternam esse	Προτρεπτική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

10) Praesentes: να αναγνωριστεί το είδος της μετοχής και να αντικατασταθεί από την αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση:

- **praesentes:** Επιθετική μετοχή, που λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο fructus.
- **Σχηματισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση:** Fructus, qui praesunt, negligamus...

11) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

nostros:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στα <i>Brutos, Camillos, Decios, Curios, Fabricios, Scipiōnes</i>
deorum:	είναι γενική υποκειμενική στο <i>coetu</i> (και γενική διαιρετική στο <i>numero</i>)
in coëtu:	είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο (μεταφορικά) στο <i>perōno</i>
senatui:	είναι αντικείμενο στο <i>pareamus</i>
bonis:	είναι δοτική προσωπική χαριστική στο <i>consulāmus</i>
optimum:	είναι κατηγορούμενο στο <i>id</i> (μέσω του <i>esse</i>)
id:	είναι υποκείμενο στο <i>esse</i>

12) Να κλίνετε στη φωνή που βρίσκονται, την υποτακτική ενεστώτα των παρακάτω ρημάτων: *arbitror* (1), *pareo* (2), *neglego* (3), *servio* (4)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ

<i>arbitrer</i>	<i>paream</i>	<i>neglegam</i>	<i>serviam</i>
<i>arbitreris</i>	<i>pareas</i>	<i>neglegas</i>	<i>servias</i>
<i>arbitretur</i>	<i>pareat</i>	<i>neglegat</i>	<i>serviat</i>
<i>arbitremur</i>	<i>pareamus</i>	<i>neglegamus</i>	<i>serviamus</i>
<i>arbitremini</i>	<i>pareatis</i>	<i>neglegatis</i>	<i>serviatis</i>
<i>arbitrentur</i>	<i>pareant</i>	<i>neglegant</i>	<i>serviant</i>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!